

**HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ**  
**Sosyal Bilimler Enstitüsü**  
**Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi ABD (Bölümü)**  
**Siyaset Bilimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı**

*“Bilim insanı, her zaman, her yerde ve herkesten öğreneceği bir şeyler olduğunun bilincinde olan kişidir”*

**Ali ÇAĞLAR**

*“Uygar olmak, doğayı bütün canlılarıyla birlikte kabullenmek, sevmek ve korumakla başlar”*

**Ali ÇAĞLAR**

*“A sociologist [social scientist] is a person who endlessly, shamelessly and intensively interested in the doings of people”*

**Peter BERGER**

*“Sosyoloji Yaşamdır: Yaşamın anlaşılması, tasarlanması ve geleceğin şekillendirilmesidir”* **Ali ÇAĞLAR**

*“Okumak insanlaştıır”* **Ali ÇAĞLAR**

**Ders Adı: SKB 629: Türkiye’nin Toplumsal Yapısı**

**Dönem:** 2020 -2021 Akademik Yılı Güz Dönemi

**Ders Sorumlusu:** Ali ÇAĞLAR, [acaglar@hacettepe.edu.tr](mailto:acaglar@hacettepe.edu.tr) – [www.alicaglar.net.tr](http://www.alicaglar.net.tr)

**Açıklama:** Bu ders programı, Hacettepe Üniversitesi İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü, Siyaset Bilimi Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencileri için hazırlanmış olup, adı geçen dersin dönem boyunca işlenmesi hakkında öğrencileri bilgilendirmeyi amaçlamaktadır. Ders için, öğrencilerin farklı kaynaklardan okumalarını yapmaları ve derse katılmaları amacıyla aşağıda bibliyografik künyesi verilen kaynak kitaplar önerilmektedir. Ancak isim olarak herhangi bir kaynak sınırlaması yoktur. Ayrıca bu kitapların içerdikleri tüm konular değil sadece ilgili bölümleri kullanılacaktır. Bu kaynak kitaplardan bazıları aşağıda verilmiştir:

**Dersin İşlenme Biçimi:** Dönem boyunca işlenecek ders konuları, tartışma başlıkları ve yararlanılacak kaynaklardan bazıları aşağıda verilmiştir. Öğrenci, önerilen kaynaklarla sınırlı değildir. Asıl olan konu başlıkları ve tartışma noktalarıdır. Derse devam zorunludur. Dönem boyunca toplam dört hafta derse devam etmeyen öğrenci bu dersten başarısız sayılır. Her öğrencinin verilen okumayı yapması, derse hazırlanarak gelmesi ve tartışmalara aktif olarak katılması beklenir. Ayrıca her öğrencinin önerilen konulardan birisi hakkında bir dönem ödevi hazırlaması gerekmektedir. **Dönem sonu öğrenci değerlendirmesi;** derslerdeki tartışmalara katılım, ara sınavı (40) ile ödev sunuşu ve son metni (final sınavı - 60- yerine) üzerinden alınacak notlar ile yapılacaktır.

**Not:** Ödevler, kapsamlı bir literatür taraması içeren araştırmaya dayalı olacak ve sadece belirli kaynaklardan metin aktarma biçiminde olmayacaktır. İntihal konusunda çok dikkatli olmanız gerekir. İntihal yaptığı tespit edilen öğrenci dersten başarısız sayılır. Ödeviniz, kendi konusu ile ilgili akademik analizler içerecek ve buradan belirli sonuçlara ulaşılmaya çalışılacaktır. Herhangi bir sayfa sınırlaması yoktur. Önemli olan, seçilen konunun bir bütünlük içinde ele alınıp işlenmiş olmasıdır. Ödevler, olanaklı ise bilgisayar ile yazılmalı; el ile yazılan ödevlerin ise okunaklı olmalarına özen gösterilmelidir. Ancak, ilk haftadan itibaren ödev çalışmalarının başlatılması önerilmektedir.

**ÖDEVE İLİŞKİN AÇIKLAMA:** Her öğrencinin; ödev olarak aldığı konuyu her yönü ile anlatan bir sunum hazırlaması, sunması ve dönem sonunda o sunumunu bilimsel bir makale formatında hazırlayıp teslim etmesi gerekmektedir.

**Sunum ile Ödev Son Teslim Tarihi:** Öğrencilerle birlikte dönem sonuna doğru belirlenecektir.

**Ana Ders Kitapları:**

- Zincirkıran, Mehmet (ed.) (2016) **Dünden Bugüne Türkiye’nin Toplumsal Yapısı**, Bursa: Dora Yayınları.
- Kongar, Emre (1999) **21. Yüzyılda Türkiye: 2000’li Yıllarda Türkiye’nin Toplumsal Yapısı**, İst.: Remzi Kitabevi.
- Gökçe, Birsen (1996) **Türkiye’nin Toplumsal Yapısı ve Toplumsal Kurumlar**, Ankara: Savaş Yayınevi.

**Yardımcı Ders Kitapları:**

- Çapçioğlu, İhsan ve Hayati Beşirli (2013) **Sosyolojiye Giriş**, Ankara: Grafiker Yayınları.
- Sezal, İhsan (ed.) (2003) **Sosyolojiye Giriş**, Ankara: Martı Yayınevi.
- Özkalp, Enver (1998) **Sosyolojiye Giriş**, Eskişehir: Anadolu Üniv. Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı Yayın No:140.
- Avcıoğlu, Doğan (2001) **Türkiye’nin Düzeni: Dün, Bugün ve Yarın I-II**, İst.: Tekin Yayınevi.
- Akdağ, Mustafa (1999) **Türkiye’nin İktisadi ve İctimai Tarihi I-II**, Ankara: Barış Kitabevi.
- Berkes, Niyazi (2003) **Türkiye’de Çağdaşlaşma**, İst.: Yapı Kredi Yayınları.
- Mardin, Şerif (1992) **Din ve İdeoloji**, İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Keyder, Çağlar (1999) **Türkiye’de Devlet ve Sınıflar**, İstanbul: İletişim Yayınevi.
- Lewis, Bernard (1993) **Modern Türkiye’nin Doğuşu**, Ankara: TTK Yayınları.
- Ülgener, Sabri (1983) **Zihniyet, Aydınlar ve İzm’ler**, Ankara: Mayaş Yayınları.

-Kongar, Emre (....) **Atatürk ve Devrim Kuramları**, Ankara: İşbankası Yayınları.  
 -Atatürk, M. Kemal (....) **Nutuk**, Ankara: TTK Yayınları.

### **DÖNEM PROGRAMI**

**KONU I:** -Tanışma, Ders Hakkında Öğrencilerin Bilgilendirilmesi (ders programı, dersin işlenme biçimi, ödev, sınav, değerlendirme) ve Derse Giriş.

- **TEMEL KAVRAMLAR**

-Toplumbilimsel Düşünme Yeteneği, Toplum (Cemaat-Cemiyet), Toplum Çeşitleri, Toplumsal Kurumlar, Tampon Kurumlar, Toplumsal Yapı, Toplumsal Sınıf, Etnisite, Toplumsal Davranış-Tepki, Toplumsal Olay ve Toplumsal Olgu. I., II. ve III.cü Dünya Ülkeleri, Türkiye'nin Toplumsal Yapı Özellikleri.

**KONU II:** **TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL YAPININ TEMELLERİ:** Osmanlı Birikimi (Tarihsel ve Yapısal Özet, Batılılaşma), Bağımsızlık Savaşı (Önderin Doğuşu ve Eylemi, Yeni Devletin Kuruluşu), Atatürk Devrimleri (Siyasal, Hukusal ve Kültürel Devrimler, Kemalizm-Atatürkçülük),  
 - Kongar, s.47-123; Gökçe, s. 18-23; Zincirkıran, 2011, 2013.

**KONU III:** **TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL YAPININ VE DEĞİŞMENİN GÖRÜNÜMLERİ:** - Kongar,s.520-601.

- **TÜRK TOPLUMUNDA NÜFUS, GÖÇ VE KENTLEŞME:** Türkiye'de Nüfus, Demografik Özellikler, Göç-İç ve Dış Göç, Mültecilik. Kent ve Kentleşmenin Genel Nitelikleri, Gecekondulaşma, Uydu Kentler. Bütün bunların Türk Sosyal Yapısı içindeki mevcut durumu ve sosyal analizi (neden ve sonuçlar). Kongar, s.517-580; Gökçe, s.87-140; Zincirkıran, 2011, 2013.
- **TÜRK TOPLUMUNDA AİLE:** Ailenin Özellikleri, Görevleri ve Aile Tipleri, Türkiye'de Ailenin Genel Görünümü, Aile Planlaması, Evlilik, Boşanma, Türk Kadını ve Çağdaşlaşma.  
 - Gökçe, s.187-224; Kongar, s. 581-604; Zincirkıran, 2011, 2013.
- **TÜRK TOPLUMUNDA EĞİTİM:** Eğitim Kurumu ve Toplumsal Yapı İçindeki Önemi, Eğitim Kurumunun Amaç ve Görevleri, Türkiye'deki Eğitim Kurumunun Tarihsel Gelişimi, TC'nin Milli Eğitim Politikası, Sayısal Veriler ve Analizi. – Gökçe, s. 141-176; Zincirkıran, 2011, 2013.
- **TÜRK TOPLUMUNDA DİN VE LAİKLİK:** Dinlerin Ortak Özellikleri, Dinlerin Sınıflaması, Din Kurumunun Fonksiyonları, Cumhuriyet Sonrası Türkiye'de Dinsel Yapılanma, Din ve Laiklik: Kavramsal Tanımlama, Türkiye'deki Dinsel Örgütlenme Yapısı: Diyanet İşleri Başkanlığı. Türkiye'deki Dinsel Farklılıklar. Mevcut Durum ve Sonuçları. – Gökçe, s. 22-24; 225-254; Zincirkıran, 2011, 2013.
- **TÜRK TOPLUMUNDA ETNİK YAPI VE ULUS DEVLET:** Etnisite ve Etnik Grup, Günümüz Türkiye'sinde Etnik Gruplar. Lozan Antlaşması ile Hukuken Tanınan Etnik Gruplar. – Gökçe, s.255-276; Zincirkıran, 2011, 2013

**KONU IV:** **TÜRKİYE'DE TOPLUMSAL YAPININ VE DEĞİŞMENİN DEĞERLENDİRİLMESİ:** Ulus Devletin Kuruluşu: Kapitalizmin Gelişmesi, Tarımda ve Sanayide Gelişmeler, Türkiye'de Sınıfların Kökenleri, Yapısı ve Kendine Özgü Nitelikleri, Türk Toplumsal Değişme Sürecinde Askeri ve Sivil Bürokrasinin Yeri, Ulus Devlet ve Küreselleşme, Yeni Flört AB ve Türkiye: Geleceğe İlişkin Senaryolar. - Kongar, s. 605-694; Gökçe, s.305-324; Zincirkıran, 2011, 2013.

### **ÖDEV KONULARI**

1. Türkiye'de Aile,
2. Türkiye'de Siyasal Partiler,
3. Türkiye'de Din ve Laiklik
4. Türkiye'de Adalet Sistemi,
5. Türkiye'de Sağlık Sistemi,
6. Türkiye'de Eğitim Sistemi,
7. Türkiye'de Göç ve Göçmenlik
8. Türkiye'de Gecekondu ve Kentleşme
9. Türkiye'de Ekonomik Yapı
10. Türkiye'de İçgüvenlik
11. Türk Dış Politikası
12. Türkiye ve AB İlişkileri
13. Türkiye'de Çocuk Suçluluğu
14. Türkiye'de Kadın Suçluluğu
15. Terör ve Türkiye
16. Türkiye ve Gelecek

**Başarılı bir dönem geçirmeniz dileğiyle...**